

2021

Najčastejšie porušenia zákona o verejnom obstarávaní II.

Tento projekt je financovaný z Európskeho sociálneho fondu.

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

Obsah

Zoznam skratiek.....	3
Analýza a metodika „Najčastejšie porušenia zákona o verejnom obstarávaní“	4
1 Inštitút vysvetľovania.....	5
2 Aplikácia inštitútu vysvetľovania vo verejnom obstarávaní.....	7
3 Porušenia zákona o verejnom obstarávaní pri aplikácii inštitútu vysvetľovania	11
4 Princípy vo verejnom obstarávaní	15
5 Porušenia zákona o verejnom obstarávaní pri dodržovaní základných princípov vo verejnom obstarávaní	20
6 Bibliografia	24

Zoznam skratiek

inštitút vysvetľovania	–	inštitút vysvetľovania a doplnenia predložených dokladov
judikatúra SD EÚ	–	judikatúra Súdneho dvora Európskej únie
kontrola	–	konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného
obstarávateľské subjekty	–	verejný obstarávateľ, obstarávateľ, osoba podľa § 8 zákona o verejnom obstarávaní
PHZ	–	predpokladaná hodnota zákazky
rada	–	Rada úradu pre verejné obstarávanie
úrad	–	Úrad pre verejné obstarávanie
VO	–	verejné obstarávanie
zákon o verejnom obstarávaní	–	zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Analýza a metodika „Najčastejšie porušenia zákona o verejnom obstarávaní“

Zákon o verejnom obstarávaní upravuje zadávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, zákaziek na poskytnutie služieb, súťaž návrhov, zadávanie koncesíí na stavebné práce, zadávanie koncesíí na služby a správu vo verejnom obstarávaní.

Zadaním zákazky rozumieme určenie podmienok, na základe ktorých má obstarávateľský subjekt záujem nakúpiť určité plnenie – tovar, stavebnú prácu alebo službu. Uvedené podmienky sú procesného charakteru, ktoré sa týkajú výberu zmluvného partnera – úspešného uchádzača, ako aj hmotného, týkajúceho sa konkrétnych vlastností plnenia.

Pri zadávaní zákaziek, koncesíí a pri súťaži návrhov je obstarávateľský subjekt povinný postupovať podľa zákona o verejnom obstarávaní a musí dodržať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti (§ 10 ods. 1 a 2 zákona o verejnom obstarávaní).

Pri koncipovaní druhého dokumentu z piatich „Najčastejších porušení zákona o verejnom obstarávaní“ sme vychádzali najmä z problematiky uvedenej v žiadostiach o interné metodické usmernenie. Zamerali sme sa na najčastejšie porušenia zákona o verejnom obstarávaní pri dodržaní základných povinností obstarávateľských subjektov – princípy vo verejnom obstarávaní a pri vyhodnocovaní splnenia podmienok účasti – vysvetlenie a doplnenie predložených dokladov.

Tento výstup je vydaný v rámci realizácie národného projektu Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku financovaného z Operačného programu Efektívna verejná správa.

1 Inštitút vysvetľovania

Inštitút vysvetľovania predstavuje významný nástroj hodnotiaceho procesu VO, ktorý **umožňuje odstrániť existujúce pochybnosti o splnení vyhodnocovaných podmienok účasti**. Jeho využitie je opodstatnené najmä v prípadoch, kedy nie je možné jednoznačne určiť, resp. posúdiť platnosť predložených dokladov, alebo splnenie podmienok účasti, napríklad z dôvodu, že doklady obsiahnuté v ponuke uchádzača nepreukazujú plnohodnotne splnenie požadovaných skutočností v rámci podmienok účasti. V takomto prípade je potrebné požiadať o doplnenie predložených dokumentov. Obstarávateľský subjekt by teda v záujme zachovania všetkých princípov vo VO mal využiť všetky dostupné možnosti na preskúmanie, či posudzovaná podmienka účasti je splnená, a až v prípade dôkladného preverenia všetkých skutočností pristúpiť k vylúčeniu záujemcu, resp. uchádzača.

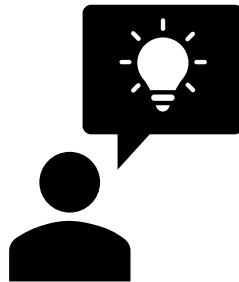
Dôležité je však poznamenať, že **účelom tohto inštitútu je objasniť, doplniť, prípadne dovysvetľovať prípadné nedostatočné náležitosti už predložených dokladov nachádzajúcich sa v ponuke uchádzača**, ktoré boli predložené ku konkrétnej podmienke účasti za účelom preukázania jej splnenia. Nie je teda možné akceptovať nové predložené doklady.

Využitie tohto inštitútu je opodstatnené aj vzhľadom na potrebu zabezpečenia princípu hospodárnosti a efektívnosti VO, ktorý predpokladá získanie ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, teda zabezpečenie, aby sa verejné prostriedky vynakladali čo najhospodárnejšie a nedochádzalo k vylúčeniu ponúk uchádzačov z dôvodov, ktoré je možné jednoducho vysvetlením alebo doplnením odstrániť. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2017](#))

Úrad poukazuje na fakt, že najčastejším porušením zákona o verejnom obstarávaní je nevyužívanie inštitútu vysvetľovania, po ktorom dochádzalo k vylúčeniu ponúk uchádzačov z dôvodov, ktoré je možné jednoducho vysvetlením či doplnením odstrániť. V najväčšej miere sa tejto chyby dopúšťajú tzv. dotované osoby, teda subjekty podľa § 8 zákona o verejnom obstarávaní, ktorým obstarávateľský subjekt poskytol viac ako 50 percent finančných prostriedkov na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác a na poskytnutie služieb. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#))

Obstarávateľský subjekt je povinný v rámci dodržania princípu hospodárnosti a efektívnosti najmä zabezpečiť, **aby v procese vyhodnocovania splnenia podmienok účasti,** resp. vyhodnocovania ponúk, v situáciách, **keď je opodstatnené využitie inštitútu vysvetľovania, nedochádzalo** v rozpore s týmto princípom **k vylúčeniu ponúk uchádzačov** z takých dôvodov, ktoré je možné jednoducho vysvetlením/doplnením odstrániť (t. j. neuprednostňovať formálnu stránku pred vecnou); v súlade s týmto princípom totiž nemôže byť vylúčenie podstatne ekonomicky výhodnejšej ponuky **len z dôvodu formálnej chyby,** ktorej sa dopustí niektorý zo záujemcov alebo uchádzačov. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#))

Uvedený inštitút vysvetľovania, ako už bolo uvedené, reprezentuje významný nástroj hodnotiaceho procesu, umožňujúci odstrániť prípadné pochybnosti o splnení vyhodnocovaných podmienok účasti v prípadoch, keď tieto nie je možné jednoznačne posúdiť. **Podľa rozhodovacej činnosti úradu obstarávateľský subjekt má pristúpiť k vylúčeniu uchádzača, resp. záujemcu z procesu VO až po dôkladnom zhodnotení a preskúmaní všetkých relevantných skutočností, nakoľko vylúčenie predstavuje najtvrdší zásah do práva uchádzača zúčastniť sa VO.** Obstarávateľský subjekt by mal preto využiť všetky možnosti na preskúmanie skutočnosti, či uchádzač, resp. záujemca určenú podmienku alebo požiadavky splnil a nevylúčiť ho z procesu VO bez preverenia tejto skutočnosti. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2017](#))

2 Aplikácia inštitútu vysvetľovania vo verejnom obstarávaní

Pre správnu aplikáciu inštitútu vysvetľovania, je najdôležitejšie realizovať ho v súlade so všetkými princípmi vo VO a v súlade so všetkými príslušnými ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní. Je preto dôležité, aby každý krok obstarávateľského subjektu bol voči záujemcom, resp. uchádzačom transparentný a aby svojím konaním pri aplikácii inštitútu vysvetľovania zabezpečil rovnaké zaobchádzanie voči všetkým záujemcom, resp. uchádzačom. Obstarávateľský subjekt by mal požiadať o vysvetlenie vždy, ak z rôznorodých dôvodov vznikajú pochybnosti o schopnosti záujemcu, resp. uchádzača splniť podmienky účasti. Vyhodnocovanie podmienok účasti musí reflektovať na požiadavky stanovené v súťažnej dokumentácii, aby sa predišlo konaniu, v rámci ktorého by napriek pretrvávajúcim pochybnostiam o splnení požadovanej podmienky účasti a bez aplikácie inštitútu vysvetľovania došlo zo strany obstarávateľského subjektu k vyhodnoteniu uchádzača ako úspešného. Práve takéto konanie je častokrát v konaní o preskúmaní úkonov kontrolovaného vyhodnoteného zo strany úradu ako konanie, ktoré mohlo mať vplyv na výsledok VO z dôvodu, že správnym a zákonným vyhodnotením podmienok účasti a aplikáciou inštitútu vysvetľovania mohlo dôjsť k vyhodnoteniu iného uchádzača ako úspešného.

Dôležité je však aj náležite a dôsledne v súlade s princípom transparentnosti zachytiť v dokumentácii týkajúcej sa VO, všetky kroky, resp. rozhodnutia obstarávateľského subjektu súvisiace s aplikáciou tohto inštitútu, aby bola zabezpečená ich riadna preskúmateľnosť kontrolnými orgánmi.

Úrad konštatuje, že v prípade, ak k určitej podmienke účasti nie je predložený žiadny dôkazný prostriedok, nie je splnená dikcia § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, t. j. nejde o situáciu umožňujúcu využiť inštitút vysvetľovania. Ak však k predmetnej podmienke účasti je predložený dôkazný prostriedok a obstarávateľský subjekt nevie správne vyhodnotiť splnenie podmienky účasti (napr. nejednoznačnosť dôkazu, jeho formálna vada) je v súlade s princípom proporcionality, aby obstarávateľský subjekt využil ustanovenie podľa § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2016](#))

Z judikatúry SD EÚ vyplýva, že obstarávateľskému subjektu prináleží predovšetkým zabezpečiť, aby žiadosť o objasnenie ponuky nevedla k tomu, že dotknutý záujemca, resp. uchádzač predloží dokumenty, ktoré by sa v skutočnosti mohli javiť ako nová ponuka.

Zároveň SD EÚ konštatuje, že obstarávateľský subjekt má pri výkone voľnej úvahy, ktorú má pokiaľ ide o možnosť žiadať od záujemcu, resp. uchádzača objasnenie ponuky, zaobchádzať so záujemcom resp. uchádzačom rovnako a lojálne, aby sa tak na konci VO a vzhľadom na jeho výsledok nezdalo, že žiadosť o objasnenie neoprávnene zvýhodnila alebo znevýhodnila záujemcu, resp. uchádzača, ktorým bola táto žiadosť adresovaná. ([Súdny dvor Európskej únie, 2013](#))

Rovnako nie je možné umožniť záujemcovi, resp. uchádzačovi nahradiť napr. referenciu, ktorá nespĺňa stanovené podmienky účasti novou referenciou (takéto prípady je potrebné odlišovať od situácie, kedy uchádzač preukazuje splnenie podmienky účasti prostredníctvom tretej osoby v zmysle § 40 ods. 5 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní). Úrad v jednom zo svojich metodických usmernení vysvetľuje, že využitie inštitútu vysvetľovania prichádza do úvahy napr., ak by v predloženom doklade, chýbala určitá požadovaná informácia, ktorá je dôležitá na overenie či predložený doklad spĺňa minimálnu úroveň technickej alebo odbornej spôsobilosti alebo, ak by doklady preukazujúce splnenie určitej podmienky účasti obsahovali nejednoznačné informácie. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2017](#))

V súvislosti s výmenou dokladu – referencie, ktorým uchádzač preukázal konkrétnu podmienku účasti, pričom táto referencia nespĺňa podmienku obstarávateľského subjektu „na stavebné práce rovnakého alebo podobného charakteru ako je predmet zákazky“ za nový úplne iný doklad – inú referenciu, zastáva úrad názor, že takýto postup by nebol v súlade s postupom vyhodnotenia splnenia podmienok účasti podľa § 40 zákona o verejnom obstarávaní. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2017](#))

V situáciách, kedy z predložených dokladov záujemcom, resp. uchádzačom nie je možné jednoznačne posúdiť ich platnosť alebo splnenie podmienok účasti, resp. ak existujú určité pochybnosti o tom, či sa s dokladmi predloženými záujemcom, resp. uchádzačom za účelom preukázania splnenia podmienok účasti dá plnohodnotne preukázať splnenie požadovaných skutočností, je obstarávateľský subjekt z hľadiska dodržania základných princípov vo VO povinný písomne požiadať záujemcu, resp. uchádzača o vysvetlenie alebo doplnenie predložených dokladov, pričom tieto pochybnosti a nedostatky v predložených dokladoch by mali byť riadne zdôvodnené a oznámené záujemcovi, resp. uchádzačovi v žiadosti o vysvetlenie/doplnenie dokladov.

Ak však k určitej podmienke účasti nie je predložený žiadny dôkazný prostriedok, nejde o situáciu upravenú zákonom o verejnom obstarávaní umožňujúcu využiť inštitút vysvetľovania. Obstarávateľský subjekt má teda využiť všetky možnosti na preskúmanie skutočnosti, či záujemca resp. uchádzač posudzovanú podmienku účasti splnil a vylúčiť záujemcu, resp. uchádzača až vtedy, ak má preukázané, že záujemca, resp. uchádzač podmienky účasti nesplnil. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#))

Výzva na vysvetlenie, resp. doplnenie dokladov sa vykonáva vždy písomnou formou a zasiela sa buď spôsobom určeným funkcionalitou elektronického prostriedku, prostredníctvom ktorého sa VO realizuje alebo poštou (doporučene). Spôsob zasielania závisí od spôsobu realizácie VO, ako aj od spôsobu definovaného v súťažných podkladoch. **Výzva predstavuje adresovaný právny úkon, a teda vo výzve obstarávateľský subjekt identifikuje:**

a) postup verejného obstarávania,

b) názov predmetu zákazky,

c) adresáta, teda záujemcu, resp. uchádzača,

d) presnú identifikáciu nejasností, resp. chýbajúcich dokumentov,

e) lehotu na zaslanie vysvetlenia s upozornením v prípade, ak ich záujemca, resp. uchádzač nezašle.

Pokiaľ obstarávateľský subjekt neurčí dlhšiu lehotu, záujemca resp. uchádzač je povinný doručiť obstarávateľskému subjektu vysvetlenie alebo doplnenie predložených dokladov v závislosti od určeného spôsobu komunikácie do:

- 2 pracovných dní odo dňa odoslania žiadosti, ak sa komunikácia uskutočňuje prostredníctvom elektronických prostriedkov,
- 5 pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti, ak sa komunikácia uskutočňuje inak, ako prostredníctvom elektronických prostriedkov (napr. listinne).

Nedoručenie vysvetlenia, resp. doplnenia predložených dokladov záujemcom, resp. uchádzačom v stanovenej lehote ukladá obstarávateľskému subjektu zákonný dôvod na vylúčenie takéhoto záujemcu, resp. uchádzača. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#))

Úrad sa zaoberal situáciou, kedy posúdenie aplikovateľnosti inštitútu vysvetľovania nie je vždy priamočiare a jednoznačné. Úrad zastáva názor, že ak z predloženého jednotného európskeho dokumentu nevyplýva splnenie určitej podmienky účasti a uchádzač zároveň v ponuke nepredložil doklad, z ktorého by vyplývalo splnenie konkrétnej podmienky účasti a jej splnenie nie je možné overiť ani z prípadného verejne dostupného registra (napr. zoznam

hospodárskych subjektov), je naplnená dikcia § 40 ods. 6 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní. Ak však informácia uvedená v jednotnom európskom dokumente vyvoláva pochybnosť o splnení podmienky účasti (napr. je evidentné, že uchádzač uviedol nesprávne označenie dôkazu, ktorým chce podmienku účasti preukázať), je v súlade s princípom proporcionality, aby sa aplikoval postup podľa § 39 ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní. Tým nie sú dotknuté § 39 ods. 7 a ods. 8 zákona o verejnom obstarávaní.

Úrad konštatuje, že v opisovanej situácii prichádza do úvahy aplikácia inštitútu vysvetľovania a nie je potrebné predkladať nový jednotný európsky dokument, ale je dostatočné vysvetlenie „pôvodného“ jednotného európskeho dokumentu. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2016](#))

Úrad sa zaoberal obdobnou situáciou, ako v metodickom usmernení, kedy absentoval podpis uchádzača na zmluve podľa § 34 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. V prípade písomnej zmluvy, ktorá obsahuje záväzok tretej osoby poskytnúť kapacity uchádzačovi, pričom táto prejavenu vôľu potvrdila svojím podpisom zmluvy a absentuje „len“ podpis uchádzača. Úrad odporúča využitie inštitútu vysvetľovania. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2017](#))

Ďalej úrad poukazuje na prípad, kedy sa obstarávateľský subjekt dopytoval, či je v súlade s inštitútom vysvetľovania, ak lehotu dvoch pracovných dní na doručenie vysvetlenia alebo doplnenia predložených dokladov obstarávateľský subjekt obmedzí pracovnou dobou kontaktnej osoby. Zároveň sa obstarávateľský subjekt dopytoval, či je v súlade so základnými princípmi VO, najmä s princípom transparentnosti a rovnakého zaobchádzania, ak takéto vysvetlenie alebo doplnenie predložených dokladov doručené po 15:00 hod. daného pracovného dňa sa považujú za doručené až nasledujúci pracovný deň a zároveň sa aplikujú následky, ktoré zákon o verejnom obstarávaní spája s nepredložením dokladov v určenej lehote podľa § 40 ods. 6 písm. i) alebo či je správny výklad tohto ustanovenia taký, že obstarávateľský subjekt túto lehotu dvoch pracovných dní na doručenie vysvetlenia alebo doplnenia predložených dokladov obmedziť pracovnou dobou nemôže a je povinný akceptovať doručenie vysvetlenia alebo doplnenia predložených dokladov prostredníctvom elektronických prostriedkov v rámci 24 hod. daného pracovného dňa.

V predmetnej veci úrad poskytol nasledovnú odpoveď. **Podľa § 20 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní sa elektronická komunikácia vrátane doručovania uskutočňuje spôsobom určeným funkcionalitou informačného systému, prostredníctvom ktorého sa VO realizuje.** Záujemca, resp. uchádzač musí mať k dispozícii všetky nevyhnutné informácie technickej povahy, ktoré sa sprístupňujú všetkým za rovnakých podmienok, určených vopred obstarávateľským subjektom. Z vyššie uvedených ustanovení zákona o verejnom obstarávaní vyplýva, že obstarávateľský subjekt si transparentne a nediskriminačne vopred určí spôsob doručovania podľa funkcionality informačného systému, prostredníctvom ktorého sa VO bude realizovať. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2017](#))

3 Porušenia zákona o verejnom obstarávaní pri aplikácii inštitútu vysvetľovania

Výsledkom úradom vykonaného dohľadu pri aplikácii inštitútu vysvetľovania podľa § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní obstarávateľským subjektom sú nasledujúce rozhodnutia, **ktoré uvádzame ako príklady zlej praxe:**

Úrad v rámci výkonu kontroly vyzval obstarávateľský subjekt, aby sa vyjadril k zistenej skutočnosti, podľa ktorej úspešný uchádzač na základe výzvy podľa § 55 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní predložil potvrdenie z banky, ktoré neobsahuje všetky požadované informácie za obdobie stanovené obstarávateľským subjektom, potrebné na preukázanie splnenia podmienok účasti. **Obstarávateľský subjekt požadoval v zmysle § 33 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní preukázanie, že uchádzač v prípade splácania úveru dodržiava splátkový kalendár a jeho účet nie je a nebol predmetom blokácie alebo exekúcie.** V nadväznosti na uvedené mal úrad za to, že obstarávateľský subjekt postupoval v rozpore s § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, keď nepožiadaval uvedeného uchádzača o vysvetlenie, resp. doplnenie predloženého dokladu, pričom príslušný doklad akceptoval a konštatoval, že tento uchádzač splnil podmienky účasti. Úrad v tejto súvislosti uviedol, že obstarávateľský subjekt postupoval pri hodnotení splnenia podmienok účasti v rozpore s § 114 ods. 9 zákona o verejnom obstarávaní a taktiež v rozpore s § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, a to princípom transparentnosti, nakoľko boli vnesené pochybnosti do procesu vyhodnotenia splnenia podmienok účasti vo VO. Úrad v rámci výkonu kontroly konštatoval, že konanie obstarávateľského subjektu mohlo mať vplyv na výsledok VO, nakoľko uchádzač bol vyhodnotený ako úspešný, pričom u neho nie je preukázané splnenie všetkých obstarávateľským subjektom požadovaných podmienok účasti. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2018](#))

Úrad sa tiež zaoberal prípadom, kedy obstarávateľský subjekt nevyhodnotil splnenie podmienky účasti úspešným uchádzačom týkajúcej sa technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní v súlade s požiadavkami uvedenými

vo výzve, resp. súťažných podkladoch. Obstarávateľský subjekt akceptoval zistenú skutočnosť a navrhol opätovné vyhodnotenie súťaže, keďže **uchádzač nepredložil doklad preukazujúci splnenie podmienky účasti** v rámci technickej a odbornej spôsobilosti – doklad **(výučný list) o oprávnení tesára/klampiara.** Obstarávateľský subjekt mal za to, že pri vyhodnotení postupoval v zmysle rozhodovacej praxe úradu a teda, že k vylúčeniu uchádzača má pristúpiť až po dôkladnom preskúmaní a zhodnotení všetkých predložených dokladov, nakoľko splnenie podmienky účasti by mal skúmať ako celok z predloženej ponuky, nakoľko vylúčenie predstavuje najtvrdší zásah do práva záujemcu, resp. uchádzača zúčastniť sa VO. Keďže **splnenie podmienky účasti uchádzač nahradil v ponuke čestným vyhlásením, komisia doručené vysvetlenie akceptovala. V prípade, ak komisia identifikuje nezrovnalosti alebo nejasnosti v informáciách alebo dôkazoch, ktoré uchádzač poskytol, je podľa § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní povinná písomne požiadať uchádzača o vysvetlenie ponuky a ak je to potrebné, aj o predloženie dôkazov.** Úrad v rámci výkonu kontroly konštatoval, že obstarávateľský subjekt nevyhodnotením splnenia podmienky účasti porušil § 40 ods. 1 v spojení s § 40 ods. 4 ako aj § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, a to princíp transparentnosti. Uvedené **konanie obstarávateľského subjektu mohlo mať vplyv na výsledok VO.** ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2021](#))

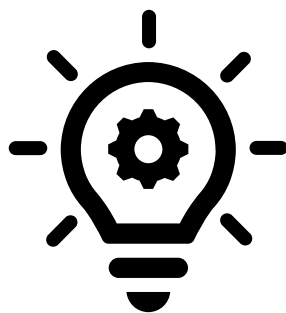
V ďalšom prípade úrad vykonal kontrolu, kedy **v oznámení o vyhlásení VO obstarávateľský subjekt stanovil požiadavku v rámci technickej a odbornej spôsobilosti na preukázanie zoznamu stavebných prác rovnakého predmetu obstarávania, za predchádzajúcich 5 rokov** od vyhlásenia VO v celkovej hodnote rovnkej, alebo vyššej ako je PHZ. Úspešný uchádzač predložil za účelom splnenia podmienky účasti zoznam stavebných prác s príslušnými dokladmi o ich realizácii, avšak **úrad mal za to, že z daného zoznamu stavebných prác ako ani z pripojených dokladov v prípade niektorých realizovaných stavebných prác jednoznačne nevyplýva objem prác realizovaných za posledných 5 rokov.** Vzhľadom na úradom zistené skutočnosti nebolo možné konštatovať, či úspešný uchádzač zrealizoval v referenčnom období obstarávateľským subjektom vyžadované stavebné práce. Z obstarávateľským subjektom predloženej dokumentácie vyplývalo, že **obstarávateľský subjekt nepožiadaval uchádzača o vysvetlenie, resp. doplnenie predložených dokladov za účelom preukázania splnenia podmienky účasti a bez uplatnenia inštitútu vysvetľovania vyhodnotil uchádzača ako spĺňajúceho dotknutú podmienku účasti.** Obstarávateľský subjekt úradu uviedol, že systematicky vyhodnocuje referencie uchádzačov prostredníctvom verejne dostupných informačných systémov/databáz. Tento postup volí preto, že kontrola referencií prostredníctvom verejne dostupných zdrojov znemožňuje účelové pozmeňovanie referencií pre potreby konkrétneho VO a získanie nespravodlivej výhody. Zároveň, z dôvodu znižovania administratívnej záťaže uchádzačov, obstarávateľský subjekt nezaťažoval uchádzačov vysvetľovaním a dopĺňaním údajov, ktoré sú verejne dostupné, prípadne ktorými disponuje z iných realizovaných VO. Nakoľko z dokladov predložených uchádzačom za účelom preukázania splnenia podmienky účasti nevyplývalo jej splnenie, obstarávateľský subjekt mal požiadať daného uchádzača o vysvetlenie, resp. doplnenie predložených dokladov. Úrad mal za to, že nie je možné akceptovať argumentáciu obstarávateľského subjektu, nakoľko táto je

iba všeobecná a nepoukazuje na žiadne konkrétne dokumenty a z nich vyplývajúce relevantné údaje, ktoré by bolo možné v danom prípade zo strany úradu prípadne bez ďalšieho považovať za postačujúce. **Obstarávateľský subjekt postupoval v rozpore s § 40 ods. 1 a 4 zákona o verejnom obstarávaní ako aj v rozpore s § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní a to princípom transparentnosti**, keďže vniesol pochybnosti do procesu posudzovania splnenia podmienok účasti v predmetnej zákazke vo vzťahu k úspešnému uchádzačovi. **Konanie obstarávateľského subjektu mohlo mať vplyv na výsledok VO.** ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2020](#))

Úrad sa v rámci výkonu kontroly zaoberal prípadom, kedy **obstarávateľský subjekt požadoval** v rámci splnenia podmienok účasti pri technickej a odbornej spôsobilosti zoznam **a krátky opis podmienok pre tovary, ktoré sa majú dodať, vrátane počtu kusov.** Obstarávateľský subjekt v časti podmienky účasti uviedol v zmysle § 114 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, že záujemca, resp. uchádzač môže predbežne nahradiť doklady určené obstarávateľským subjektom na preukázanie splnenia podmienok účasti jednotným európskym dokumentom alebo čestným vyhlásením, v ktorom vyhlási, že spĺňa všetky podmienky účasti. **Uchádzač** vo svojej ponuke za účelom preukázania splnenia podmienok účasti **predložil** okrem iných dokladov aj **čestné vyhlásenie, v ktorom vyhlásil, že spĺňa všetky podmienky účasti.** Okrem iných dokladov predložil aj **dokumenty vypovedajúce o krátkom opise dodaných tovarov, vrátane počtu kusov. Požadovaný počet doručených tovarov obstarávateľským subjektom nekorešpondoval s počtom, ktorý uviedol záujemca, resp. uchádzač vo svojej ponuke.** Napriek skutočnosti, že uchádzač nepreukázal splnenie podmienky účasti, **komisia obstarávateľského subjektu v zápisnici skonštatovala, že uchádzač predloženými dokladmi splnil všetky podmienky účasti.** V zmysle ustanovenia § 114 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní, obstarávateľský subjekt je povinný posudzovať splnenie podmienky účasti vo VO explicitne v súlade s ich znením stanoveným vo výzve, resp. súťažných podkladoch. Na základe predloženej dokumentácie mal úrad za to, že obstarávateľský subjekt sa nezaoberal uvedenými skutočnosťami, resp. bez uplatnenia inštitútu vysvetľovania vyhodnotil uchádzača ako úspešného. V zmysle § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, obstarávateľský subjekt má písomne požiadať záujemcu, resp. uchádzača o vysvetlenie alebo doplnenie predložených dokladov vždy, keď z predložených dokladov nemožno posúdiť ich platnosť alebo splnenie podmienky účasti a následne zvoliť postup podľa zákona o verejnom obstarávaní. **K predmetnému úrad uviedol, že uchádzač bol neoprávnene vyhodnotený ako úspešný uchádzač a obstarávateľský subjekt postupoval v rozpore s § 114 ods. 4 a § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, ako aj v rozpore s § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, a to princípom transparentnosti.** Uvedené konanie obstarávateľského subjektu mohlo mať vplyv na výsledok VO. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2020](#))

V obdobnom prípade sa úrad v rámci kontroly zaoberal situáciou, kedy **obstarávateľský subjekt ako minimálnu požadovanú úroveň štandardov (minimálna podmienka účasti) požadoval preukázanie plnenia aspoň jednej zákazky s porovnateľným**

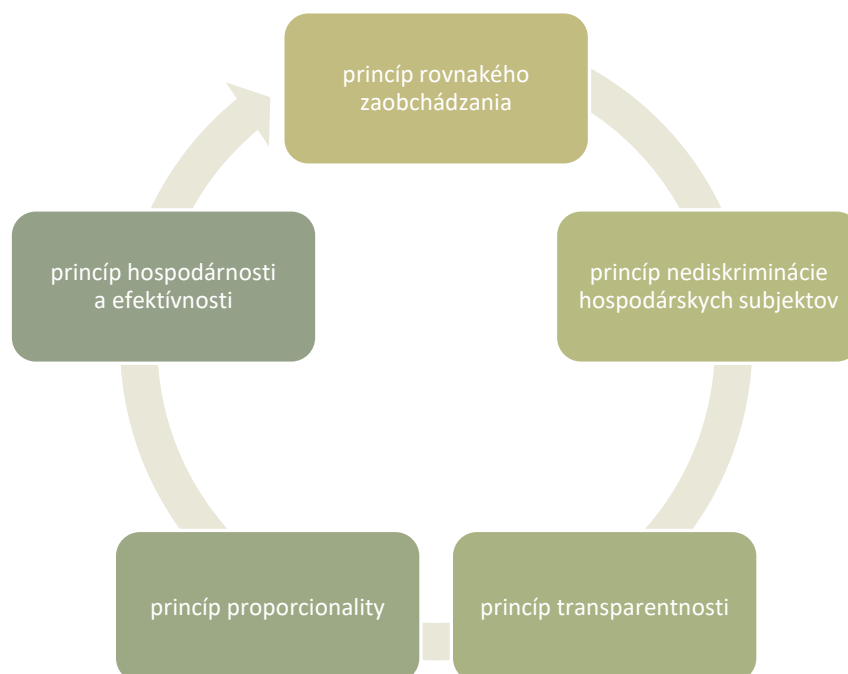
zadaním na predmet zákazky za predchádzajúce 3 roky od vyhlásenia VO s uvedením cien, lehôt dodania a odberateľov. Dokladom mala byť referencia, ak odberateľom bol obstarávateľský subjekt podľa zákona o verejnom obstarávaní. **Obstarávateľský subjekt požadoval predloženie takýchto dokladov najmä z dôvodu, aby uchádzač preukázal schopnosť a praktické skúsenosti s realizovaním rovnakých alebo podobných projektov ako je predmet zákazky.** Cieľom týchto podmienok bolo zdokumentovanie skúseností z projektov obdobného zamerania. Z predloženej dokumentácie vyplývalo, že úspešný uchádzač predložil požadovaný dokument. **Po preskúmaní ponuky úrad zistil, že z obsahu predloženého dokumentu, ktorým uchádzač preukazoval splnenie podmienky účasti podľa § 34 ods. 1 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní, nevyplývala skutočnosť, či deklarovaná cena plnenia predstavuje hodnotu v EUR s DPH alebo v EUR bez DPH. V tejto súvislosti úrad poukázal na skutočnosť, že ak by deklarovaná cena plnenia predstavovala hodnotu v EUR s DPH, v danom prípade by tento uchádzač nepreukázal splnenie podmienky účasti. Napriek uvedenej skutočnosti, že uchádzač nepreukázal splnenie podmienky účasti, komisia obstarávateľského subjektu skonštatovala, že uchádzač splnil všetky podmienky účasti.** Úrad zároveň uviedol, že z predloženej dokumentácie nevyplývalo, že by sa obstarávateľský subjekt zaoberal uvedenou skutočnosťou a v procese vyhodnocovania splnenia podmienok účasti uplatnil inštitút vysvetľovania. Na základe úradnej výzvy na doplnenie kompletnej dokumentácie o. i. na predloženie vyjadrenia, akým spôsobom obstarávateľský subjekt vyhodnotil splnenie podmienky účasti, **obstarávateľský subjekt uviedol odpoveď, že komisia cenu plnenia overovala telefonicky u kontaktnej osoby, uvedenej na referencii. Úrad konštatoval, že tento postup nebol uvedený v zápisnici z kontroly ponúk a toto vyjadrenie nie je možné považovať za relevantné, a to z dôvodu nemožnosti spätného overenia kontrolovaným deklarovateľným úkonom.** Úrad mal za to, že obstarávateľský subjekt postupoval v rozpore s § 114 ods. 9 a § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, ako aj § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, a to princípom transparentnosti. **Uvedené konanie mohlo mať vplyv na výsledok VO.** ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2020](#))

4 Princípy vo verejnom obstarávaní

Princípy vo VO určujú základný rámec pre realizáciu VO, v ktorom musia subjekty, ktoré participujú na VO, pracovať. **Pre obstarávateľské subjekty je dôležité porozumieť základným zásadám, resp. princípom vo VO tak, aby ich vedeli dôsledne aplikovať vo VO. Je preto potrebné, aby tieto princípy považovali za základ obstarávacieho cyklu a zohľadňovali ich počas jeho celého trvania,** a teda od identifikácie potreby obstaráť určité tovary, služby alebo stavebné práce až po podpis zmluvy, resp. zadanie zákazky.

Zákon o verejnom obstarávaní ustanovuje v § 10 ods. 2 základné princípy, ktoré musí obstarávateľský subjekt dodržiavať vo VO. Ide o nasledujúce princípy:

Jasnejšie je možné porozumieť týmto princípom po pochopení hlavného cieľa VO, ktorým je účelnosť a efektívnosť vynakladania verejných finančných prostriedkov s úmyslom získať čo najlepšiu hodnotu, ktorú možno v prostredí hospodárskej súťaže dosiahnuť.

Pri získavaní požadovaného plnenia je dôležité, aby obstarávateľský subjekt počas celého procesu VO pristupoval k záujemcom, resp. uchádzačom rovnako. Princíp rovnakého zaobchádzania má zabezpečiť pre všetkých uchádzačov rovnosť príležitostí, a teda garantovať im rovnaké postavenie už v štádiu formulovania ponúk a následne aj pri ich posudzovaní. Táto zásada je úzko spätá s princípom transparentnosti, nakoľko porušenie princípu rovnakého zaobchádzania so všetkými záujemcami, resp. uchádzačmi by znamenalo porušenie princípu transparentnosti.

Pre zabezpečenie rovnakého prístupu k záujemcom, resp. uchádzačom je potrebné dodržať najmä tieto zásady:

- zamedziť uprednostňovaniu vybraných záujemcov, resp. uchádzačov a zabezpečiť rovnaký prístup obstarávateľského subjektu voči všetkým záujemcom resp. uchádzačom. Znamená to teda, že nie je prípustné akékoľvek ich zvýhodňovanie voči iným záujemcom, resp. uchádzačom, ktorí sa nachádzajú v rovnakom postavení,
- určiť všetky podmienky a podrobné pravidlá postupu VO v oznámení o vyhlásení VO, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo vo výzve na predkladanie ponúk alebo v súťažných podkladoch spôsobom, ktorý bude jasný, zreteľný, presný a definovaný spôsobom, ktorý neumožní rozdielny výklad,
- sprístupniť všetky technické informácie dôležité pre správne pochopenie oznámenia o vyhlásení VO, oznámenia použitého ako výzva na súťaž alebo vo výzve na predkladanie ponúk alebo súťažných podkladoch, aby sa umožnilo všetkým uchádzačom pripraviť adekvátnu ponuku, ktorá by odrážala potreby obstarávateľského subjektu a umožnila obstarávateľskému subjektu overiť, či ponuky uchádzačov zodpovedajú jeho požiadavkám,
- interpretovať kritériá vyhodnotenia ponúk rovnako počas celého konania, a teda tak, aby nedošlo k situácii, kedy budú napr. uplatňované pravidlá váh alebo čiastkové kritériá iným spôsobom, ako boli určené na začiatku procesu VO v súťažnej dokumentácii,
- vyhodnocovať ponuky uchádzačov rovnakými pravidlami a postupmi bez akýchkoľvek výnimiek. Všetky ponuky sa teda musia posudzovať na základe ich súladu s požiadavkami dokumentov v oznámení o vyhlásení VO, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo vo výzve na predkladanie ponúk a v súťažných podkladoch. Je teda neprípustné, aby boli ponuky odmietnuté z iných dôvodov, ako sú dôvody výslovne uvedené v zákone o verejnom obstarávaní v nadväznosti na podmienky uvedené v súťažnej dokumentácii,
- zmluva, ktorá je výsledkom procesu VO, by sa mala podpisovať iba s dodávateľom, ktorého ponuka je v súlade s požiadavkami obstarávateľského subjektu a najlepšie zodpovedá cieľom, ktoré chce dosiahnuť z hľadiska technickej spôsobilosti a ceny. Uzavretie zmluvy musí byť samozrejme v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní.

Pre naplnenie účelu princípu rovnakého zaobchádzania je dôležité, aby rozhodovanie a všetky kroky obstarávateľského subjektu boli nezaujaté a nevzťahovali sa na žiadne preferenčné zaobchádzanie s jednotlivcami, skupinami, resp. organizáciami.

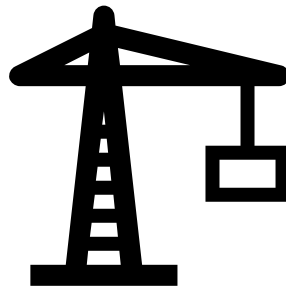
S princípom rovnakého zaobchádzania súvisí aj **princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov**. Za diskrimináciu sa nepovažuje len zjavný rozdielny prístup k jednému uchádzačovi oproti prístupu k ostatným uchádzačom, ale aj prvok tzv. **skrytej diskriminácie**, za ktorý sa môže považovať pri zadávaní zákaziek aj taký postup, v ktorom obstarávateľský subjekt nevymedzí predmet zákazky nestranne, a teda nezabezpečí rovnaký prístup pre všetkých záujemcov resp. uchádzačov, čo môže spôsobiť poškodzovanie

nielen hospodárskej súťaže ale aj konkurenčného prostredia medzi záujemcami a uchádzačmi a zamedziť priebeh riadnej hospodárskej a transparentnej súťaže.

Takéto konanie je v rozpore s cieľom princípu nediskriminácie subjektov, ktorého podstatou je snaha o zabezpečenie čo najširšej hospodárskej súťaže medzi obstarávateľskými subjektami, ktoré sa zúčastňujú na VO bez akéhokoľvek nezákonného obmedzovania možnosti ich účasti. Dodržanie tohto princípu predstavuje aj povinnosť obstarávateľského subjektu určiť také súťažné podmienky v príslušnom postupe zadávania zákazky, ktoré by žiadnym spôsobom neobmedzovali hospodársku súťaž.

Pre zabezpečenie dodržiavania princípu nediskriminácie hospodárskych subjektov je potrebné dodržať najmä tieto zásady:

- predmet zákazky je potrebné opísať jednoznačne, úplne, nestranne, v súlade s princípom transparentnosti, a teda spôsobom, ktorý neznevýhodňuje konkrétne výrobky, výrobcov, prípadne diskriminuje záujemcov alebo uchádzačov, ktorí sú schopní zabezpečiť cieľ daného obstarávania. Je preto potrebné myslieť na zabezpečenie čo najširšej hospodárskej súťaže a zabezpečenie rovnakého prístupu k zákazke pre všetkých záujemcov bez vytvárania neoprávnených prekážok, ktorých následkom by bolo obmedzenie hospodárskej súťaže,
- požiadavky na predmet zákazky musia byť odôvodnené, musia zohľadňovať všetky okolnosti dôležité na plnenie zmluvy a na vypracovanie ponuky na predmet zákazky a musia zabezpečovať realizáciu sledovaného cieľa. Nesmú ísť však nad rámec toho, čo si obstarávateľský subjekt stanovil,
- je potrebné zabezpečiť, aby sa záujemcovia resp. uchádzači nachádzali v rovnakom postavení, a teda mali takú istú šancu pri koncipovaní svojich ponúk.

Pre naplnenie účelu princípu nediskriminácie je potrebné vyhnúť sa akémukoľvek konaniu, ktoré by zvýhodňovalo určitého záujemcu alebo uchádzača, a to či už stanovením diskriminačných podmienok v súťažnej dokumentácii, alebo obmedzením hospodárskej súťaže zvýhodňovaním určitých záujemcov, resp. uchádzačov, prípadne uprednostňovaním záujemcov, resp. uchádzačov z určitého územia, alebo regiónu a pod.

Jednotlivé kroky obstarávateľského subjektu vykonané v procese VO by mali byť v plnom súlade s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní a zdokumentované spôsobom, ktorý zabezpečí ich možnú kontrolovateľnosť, a tak záruku ochrany verejných

peňazí. Práve **princíp transparentnosti vo VO má zabezpečiť, aby VO prebehlo prehľadným a predvídateľným spôsobom, ktorý bude zo strany kontrolných orgánov možné odkontrolovať, a to najmä určením jednoznačných a zrozumiteľných podmienok v súťažnej dokumentácii, ktoré nebudú umožňovať rozdielne výklady a ktoré umožnia čestnú a transparentnú hospodársku súťaž.**

Pre zabezpečenie dodržiavania princípu transparentnosti je potrebné dodržať najmä tieto zásady:

- zabezpečiť informovanie o VO širokej verejnosti, pokiaľ neexistujú platné zákonné dôvody na zabezpečenie dôvernosti určitých informácií (napr. zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti a pod.),
- uviesť informácie a podrobnosti o zákazke spôsobom, ktorý umožní potenciálnym záujemcom, resp. uchádzačom zistiť, či sú na predmet zákazky dostatočne kvalifikovaní a spôsobilí, a ktorý im zodpovie otázky týkajúce sa najmä rozsahu požiadaviek obstarávateľského subjektu, kritérií na vyhodnotenie ponúk, požiadavky na ich hodnotenie a výber, podmienok účasti, lehoty na predkladanie ponúk a pod.,
- v prípade vykonania zmien v súťažnej dokumentácii je potrebné zabezpečiť, aby boli všetky zainteresované strany informované pomocou rovnakých oznámení, publikácií, aké boli použité pre pôvodné oznámenie, aby mali potenciálni zmluvní dodávatelia dostatok priestoru pre prijatie potrebných a včasných krokov na vykonanie zmeny,
- obstarávateľský subjekt je povinný postupovať v súlade s princípom transparentnosti zdokumentovať celý priebeh VO, tak aby jeho úkony boli preskúmateľné bez ohľadu na použité prostriedky komunikácie.

Pre naplnenie účelu princípu transparentnosti je dôležité, aby obstarávateľský subjekt dokázal každé svoje rozhodnutie a uskutočnené kroky v procese VO náležite odôvodniť tak, aby nevznikali žiadne pochybnosti o správnosti určenia podmienok v súťažnej dokumentácii, prípadne riešenia potencionálneho konfliktu záujmov alebo iných jeho krokov.

So schopnosťou vedieť odôvodniť svoje rozhodnutia vo VO je spojený **princíp proporcionality**. Jeho podstata spočíva v tom, aby obstarávateľský subjekt požadoval len to, čo je vhodné a skutočne potrebné pre dosiahnutie jeho cieľov a nestanovil požiadavky, ktoré sú neprimerané, neúčelné a neúmerne vo vzťahu k plneniu, ktoré požaduje dodať. Nemenej dôležité je, aby boli v procese VO primerane aplikované jednotlivé inštitúty VO.

Pre zabezpečenie dodržiavania princípu transparentnosti je potrebné dodržať najmä tieto zásady:

- obstarávateľský subjekt by mal určiť také súťažné podmienky, ktoré čo najmenej obmedzujú hospodársku súťaž, a ktoré sú nevyhnutné pre dosiahnutie požadovaného cieľa,

- požiadavky na predkladanie dokladov, by nemali neprimerane zaťažovať uchádzačov, či už po finančnej alebo administratívnej stránke, a to najmä čo sa týka vyžadovania dokladov, ktoré sú podstatné až pre samotné plnenie zmluvy a môžu odradiť potenciálnych záujemcov od predloženia ponuky,
- pri nejasnostiach súvisiacich s predložením ponuky je potrebné požiadať uchádzača o vysvetlenie a až na základe dôkladne zisteného skutkového stavu by mal obstarávateľský subjekt pristúpiť k vylúčeniu ponuky.

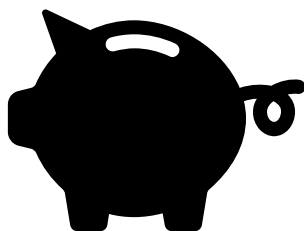
Pre naplnenie účelu princípu proporcionality je dôležité, aby obstarávateľský subjekt pristupoval pri určovaní podmienok v súťažnej dokumentácii kriticky. To znamená, že ním požadované podmienky musia byť v každom štádiu VO odôvodnené a overiteľné.

Keďže základným cieľom VO je čo najefektívnejšie a najúčelnejšie obstaráť požadované plnenie s úmyslom získať čo najlepšiu hodnotu za vynaložené verejné finančné prostriedky, dôležitým princípom vo VO, ktorý má napomôcť k dosiahnutiu tohto cieľa, je princíp hospodárnosti a efektívnosti. Princíp hospodárnosti možno považovať za synonymum efektívnosti, hodnoty za peniaze a v konečnom dôsledku komerčne prijateľnej ceny. Tento princíp zdôrazňuje potrebu, aby sa s verejnými prostriedkami hospodáril opatrne, s náležitou starostlivosťou, a aby cena za požadované plnenie bola prijateľná a predstavovala dobrú hodnotu za vynaložené verejné finančné prostriedky .

Každý subjekt, ktorý je zapojený do procesu VO, alebo je priamo zodpovedný za nákupy tovarov, služieb alebo stavebných prác z verejných prostriedkov by sa mal snažiť usilovne zabrániť plytvaniu a zneužívaniu verejných zdrojov.

Pre zabezpečenie dodržiavania princípu hospodárnosti a efektívnosti je potrebné dodržať najmä tieto zásady:

- špecifikovať požadované plnenie primeraným spôsobom, ktorý zabezpečí dosiahnutie účelu VO,
- stanovenie súťažných podmienok spôsobom, ktorý by bezdôvodne neobmedzil okruh potenciálnych dodávateľov a zabezpečenie čo najširšej hospodárskej súťaže;
- snaha o zaistenie čo najširšej hospodárskej súťaže, a to najmä určením požiadaviek spôsobom, ktoré nebudú viesť k neprimeranej administratívnej alebo finančnej záťaži, ktorá by mohla odradiť potencionálnych záujemcov, resp. uchádzačov od účasti vo VO.

Pre naplnenie účelu princípu hospodárnosti a efektívnosti je dôležité, aby obstarávateľský subjekt zabezpečil čo najširšiu hospodársku súťaž a určil súťažné podmienky takým spôsobom, ktorý bude nástrojom k dosiahnutiu požadovaného účelu VO, a to získať predmet plnenia za čo najlepšiu hodnotu.

5 Porušenia zákona o verejnom obstarávaní pri dodržovaní základných princíпов vo verejnom obstarávaní

Výsledkom úradom vykonaného dohľadu v rámci výkonu kontroly podľa ustanovenia § 169 zákona o verejnom obstarávaní sú **nasledujúce rozhodnutia**, kedy úrad identifikoval porušenie základných princíпов vo VO, ktoré zároveň uvádzame ako príklady zlej praxe:

V prvom prípade úrad konštatoval porušenie § 114 ods. 9 a § 113 ods. 1 v nadväznosti na § 40 ods. 6 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní, ako aj § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, konkrétne **princípu transparentnosti, keďže obstarávateľský subjekt nevyhodnocoval splnenie podmienky účasti podľa § 34 ods. 1 písm. g) zákona o verejnom obstarávaní uchádzačom XY v súlade s výzvou na predkladanie ponúk, keďže uvedeného uchádzača nevytlúčil z dôvodu nesplnia predmetnej podmienky účasti, a to napriek skutočnosti, že z predloženej dokumentácie vyplýva, že uchádzač XY nesplnil predmetnú podmienku účasti tak, ako ju obstarávateľský subjekt stanovil vo výzve na predkladanie ponúk a súťažných podkladoch, pričom uvedené porušenie zákona o verejnom obstarávaní mohlo mať vplyv na výsledok VO.** ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#))

Obstarávateľský subjekt porušil § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní z dôvodu, že v bode III.1.3. „Technická alebo odborná spôsobilosť“ výzvy požadoval od uchádzačov predložiť certifikát podľa normy ISO 10006 manažment kvality projektov, a to vzhľadom na skutočnosť, že táto norma neobsahuje žiadne certifikačné požiadavky na systém manažerstva, a teda podľa tejto normy nie je možné vystavovať certifikáty. Požiadavka na predloženie certifikátu podľa normy ISO 10006 neslúži na certifikáciu. Uvedená požiadavka mohla úplne odradiť od účasti v predmetnom VO potenciálnych uchádzačov, ktorí by inak boli spôsobilí splniť všetky podmienky účasti a riadne dodať predmet zákazky v požadovanej kvalite, ale nedisponovali (a ani objektívne nemohli disponovať) požadovaným certifikátom ISO 10006 manažment kvality projektov, ktorým obstarávateľský subjekt podmienil účasť vo VO. Úradom identifikované porušenie zákona o verejnom obstarávaní mohlo mať vplyv na výsledok VO. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#))

V ďalšom prípade úrad identifikoval porušenie § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, a to princípu transparentnosti, hospodárnosti a princípu proporcionality, nakoľko obstarávateľský subjekt v súťažných podkladoch v časti C. „Opis predmetu zákazky“ pod bodom 1) požadoval kópie skúšobného protokolu alebo osvedčenia vydaného orgánom

posudzovania zhody pre každý jeden ponúkaný výrobok, čo predstavuje nadmernú administratívnu záťaž pre záujemcov, resp. uchádzačov. Citované ustanovenie zákona o verejnom obstarávaní a uvedené princípy obstarávateľský subjekt porušil z dôvodu, že vyžadovanie dokumentov ku každému jednému výrobku pri zákazke na uskutočnenie stavebných prác už v čase predkladania ponúk spôsobuje neprimeranú administratívnu záťaž uchádzačom vo VO. **Konanie obstarávateľského subjektu mohlo mať vplyv na výsledok VO,** nakoľko mohlo odradiť od predloženia ponuky potenciálnych uchádzačov.

Obstarávateľský subjekt vo VO porušil § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, konkrétne **princíp transparentnosti, proporcionality a princíp hospodárnosti z dôvodu, že v súťažných podkladoch v časti C. „Opis predmetu zákazky“ pod bodom 1) stanovil len všeobecne požiadavku na predloženie kópie dokladov pre všetky dodávané výrobky, pričom neurčil, pre ktoré konkrétne výrobky požaduje predložiť doklady a zároveň bez toho, aby jasne definoval konkrétne doklady, ktorými požadoval preukázať splnenie požiadaviek na predmet zákazky** pre ten-ktorý vybraný výrobok. Úrad v kontrole mal za to, že uvedené **porušenie mohlo mať vplyv na výsledok VO,** nakoľko mohlo odradiť od predloženia ponuky potenciálnych uchádzačov.

Úrad počas výkonu kontroly identifikoval porušenie § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, konkrétne **princíp proporcionality, hospodárnosti a princíp nediskriminácie záujemcov resp. uchádzačov z dôvodu, že v súťažných podkladoch obstarávateľský subjekt v časti C. „Opis predmetu zákazky“ pod bodom 2) a 3) stanovil neprimerané požiadavky na doklady, čo spočíva vo vyšších nárokoch na vypracovanie ponuky a neprimerane zvyšuje finančné zaťaženie záujemcov resp. uchádzačov tým, že všetci uchádzači už v čase predkladania ponúk boli povinní predkladať aj také doklady ako návrh technického riešenia a projektový plán realizácie predmetu zákazky,** v ktorom uchádzač detailne popíše ním navrhovaný časový a technologický postup výstavby diela a detailne rozpracuje so zreteľom na minimalizáciu dopadov na dopravu, na životné prostredie a na život v obci a iné, ktoré sa viažu už priamo na samotné plnenie zmluvy. Úrad konštatoval, že **konanie obstarávateľského subjektu mohlo mať vplyv na výsledok VO,** nakoľko mohlo odradiť od predloženia ponuky potenciálnych uchádzačov. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#)) ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#))

V ďalšom prípade obstarávateľský subjekt porušil § 10 ods. 1 a ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, keď zadal podlimitnú zákazku na uskutočnenie stavebných prác bez použitia postupu podľa zákona o verejnom obstarávaní, čím obstarávateľský subjekt poprel účel VO, ktorým je okrem transparentného nakladania s verejnými zdrojmi aj **skutočnosť, aby obstarávateľský subjekt postupoval v súlade so základnými princípmi VO a postupmi uvedenými v zákone o verejnom obstarávaní,** a teda **konanie obstarávateľského subjektu v predmetnom prípade malo vplyv na výsledok VO,** nakoľko priamym následkom konania obstarávateľského subjektu bolo tiež obmedzenie hospodárskej súťaže, keď obstarávateľský subjekt znemožnil účasť potenciálnych záujemcov, resp. uchádzačov, ktorí sa

v dôsledku nevyhlásenia zákazky vo vestníku VO nemohli vôbec dozvedieť o obstarávaní predmetnej zákazky. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2018](#))

Úrad ďalej poukazuje na rozhodnutie úradu, v ktorom obstarávateľský subjekt v rámci podmienky účasti podľa § 34 ods. 1 písm. g) zákona o verejnom obstarávaní požadoval preukázať praktickú skúsenosť stavbyvedúceho na realizácii aspoň dvoch stavieb rovnakého alebo podobného charakteru, ako je predmet zákazky, pričom podobným predmetom zákazky sa rozumie zákazka na realizáciu stavebných prác na verejných budovách, napr. školy, škôlky, nemocnice, budovy pre poskytovanie sociálnych služieb a pod. Úrad poukázal na to, že predmetom danej zákazky je uskutočnenie stavebných prác na objekte pozemných stavieb, ako napr. zemné a výkopové práce, betonárske a murovacie práce, elektroinštalačné práce, podlahárske a obkladacie práce. **Úrad konštatoval, že takto zadefinované požiadavky obstarávateľského subjektu, naviazané na podmienku súvisiacu s realizáciou stavebných prác (výstavba alebo rekonštrukcia) na verejnoprospešných budovách, sú diskriminačné a neproporčné s ohľadom na skutočnosť, že podmienka uskutočnenia stavebných prác výlučne na verejnoprospešných budovách nepreukazuje väčšie, kvalitnejšie alebo odbornejšie skúsenosti s realizáciou stavebných prác ako realizácia stavebných prác podobného charakteru na akejkoľvek inej pozemnej stavbe.** ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#))

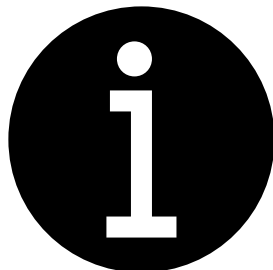
Uvedené rozhodnutie úradu bolo potvrdené aj rozhodnutím rady, v ktorom rada o. i. konštatovala, cit.: „Čo sa predmetu zákazky týka, kontrolovaný obstaráva samotné rekonštrukčné práce, zateplenie objektu a osadenie herných prvkov do areálu materskej školy (...). Ani z opisu predmetu zákazky v súťažných podkladoch pritom podľa názoru rady nevyplýva, že by predmetom zákazky boli osobitne zložité a špecifické stavebné práce, ktoré by si vyžadovali osobitné skúsenosti uchádzača s ich realizovaním v minulosti. Podľa Rady teda v prípade danej zákazky nešlo o tak zložité a špecifické stavebné práce, ktoré by vedel kvalitne realizovať len taký uchádzač, ktorý už v minulosti realizoval obdobné stavebné práce na iných verejnoprospešných budovách. Rada pritom žiadnym spôsobom nerozporela, že legislatíva kladie na budovy predškolského zariadenia osobitné požiadavky, rovnako ako na budovy škôl, nemocníc a pod. Rovnako však legislatíva kladie osobitné požiadavky napr. na budovy hotelov, reštaurácií, bytových domov a pod., ktoré nemajú verejnoprospešný charakter. Rade nebolo zrejmé, prečo by potenciálny uchádzač, ktorý v minulosti kvalitne rekonštruoval napr. hotely, reštaurácie, bytové domy a pod. nebol schopný rovnako kvalitne zrekonštruovať budovu predškolského zariadenia (materskej školy). (...) Odhliadnuc od uvedeného Rada dodala, že v tomto prípade ide o legislatívne požiadavky na predškolské zariadenia, pričom požiadavky na nemocnice, budovy sociálnych služieb, atď., sú samozrejme iné, preto Rade tiež nebolo zrejmé, ako uchádzač, ktorý preukáže skúsenosti napr. s rekonštrukciou nemocníc (čo obstarávateľský subjekt v tomto prípade umožnil), zároveň preukáže kvalitnejšie skúsenosti s požiadavkami legislatívy na predškolské zariadenia ako potenciálny uchádzač, ktorý má skúsenosti s rekonštrukciou akejkoľvek inej budovy, ktorá však nemá verejnoprospešný charakter. Aj z tohto dôvodu danej požiadavke obstarávateľského subjektu

podľa Rady chýbalo logické odôvodnenie, pričom však neopodstatnene diskriminovalo potenciálnych uchádzačov a obmedzovalo hospodársku súťaž. ([Úrad pre verejné obstarávanie, 2019](#))

Úrad odporúča obstarávateľským subjektom ako aj odbornej verejnosti **upriamiť pozornosť na odborné dokumenty** vydané úradom ([analýzy odboru dohľadu](#), [metodika zadávania zákaziek](#)) ako aj školenia organizované úradom.

Úrad nabáda obstarávateľské subjekty implementovať do svojich procesov VO viac aspektov strategického verejného obstarávania ([sekundárne politiky](#), [MEAT kritériá](#), atď.).

6 Bibliografia

Súdny dvor Európskej únie. 2013. Rozsudok SD EÚ vo veci C-336/12 z 10. októbra 2013. [Online] 2013. <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142824&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=16155317>.

Úrad pre verejné obstarávanie. 2019. Analýza najčastejších pochybení vo verejnom obstarávaní. [Online] 6. September 2019. <https://www.uvo.gov.sk/aktualne-temy-2a8.html?id=513>.

— **2021.** Analýzy odboru dohľadu. [Online] 2021. <https://www.uvo.gov.sk/informacny-servis/analyticke-vystupy/analyzy-odboru-dohladu-60f.html>.

— **2021.** Národný projekt "Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku" financovaný z OP EVS. [Online] 2021. <https://zevo.uvo.gov.sk/>.

— **2021.** projekt "Zodpovedné verejné obstarávanie" financovaný z Grantov EHP a Nórskeho finančného mechanizmu. [Online] 2021. <https://zodpovednevo.uvo.gov.sk/>.

— **2020.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmaní úkonov č. 14651-6000/2020. [Online] 2020. <https://www.uvo.gov.sk/prehľad-rozhodnuti-v-konani-o-preskumanie-ukonov-kontrolovaného-podla-zakona-c-3432015-z-z/document/9468>.

— **2020.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmanie úkonov č. 10833-6000/2020. [Online] 2020. <https://www.uvo.gov.sk/prehľad-rozhodnuti-v-konani-o-preskumanie-ukonov-kontrolovaného-podla-zakona-c-3432015-z-z/document/9433>.

— **2020.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmanie úkonov č. 11377-6000/2020. [Online] 21. December 2020. <https://www.uvo.gov.sk/prehľad-rozhodnuti-v-konani-o-preskumanie-ukonov-kontrolovaného-podla-zakona-c-3432015-z-z/document/9579>.

— **2018.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmanie úkonov č. 2221-6000/2018. [Online] 14. Jún 2018. <https://www.uvo.gov.sk/prehľad-rozhodnuti-v-konani-o-preskumanie-ukonov-kontrolovaného-podla-zakona-c-3432015-z-z/document/3660>.

— **2021.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmanie úkonov č. 4158-6000/2021. [Online] 18. Máj 2021. <https://www.uvo.gov.sk/prehľad-rozhodnuti-v-konani-o-preskumanie-ukonov-kontrolovaného-podla-zakona-c-3432015-z-z/document/10487>.

— **2018.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmanie úkonov č. 4294-6000/2018. [Online] 2018. <https://www.uvo.gov.sk/prehľad-rozhodnuti-v-konani-o-preskumanie-ukonov-kontrolovaného-podla-zakona-c-3432015-z-z/document/3883>.

— **2019.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmanie úkonov č. 4385-6000/2019. [Online] 2019. <https://www.uvo.gov.sk/prehľad-rozhodnuti-v-konani-o-preskumanie-ukonov-kontrolovaného-podla-zakona-c-3432015-z-z/document/5521>.

- . **2019.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmanie úkonov č. 5018-6000/2019. [Online] 2019. <https://www.uvo.gov.sk/prehľad-rozhodnuti-v-konani-o-preskumanie-ukonov-kontrolovaného-podľa-zákona-c-3432015-z-z/document/5950>.
- . **2019.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmanie úkonov č. 5565-6000/2019. [Online] 2019. https://www.uvo.gov.sk/extdoc/2425/5565-6000_2019-OD_3.
- . **2019.** Rozhodnutie úradu v konaní o preskúmanie úkonov č. 6748-6000/2019. [Online] 2019. <https://www.uvo.gov.sk/prehľad-rozhodnuti-v-konani-o-preskumanie-ukonov-kontrolovaného-podľa-zákona-c-3432015-z-z/document/6051>.
- . **2019.** Rozhodnutie Rady Úradu pre verejné obstarávanie č. 8780-9000/2019. [Online] 2019. https://www.uvo.gov.sk/app/Lists/file/row/2345/col/col_5.
- . **2019.** Rozhodnutie Rady Úradu pre verejné obstarávanie č. 9900-9000/2019. [Online] 2019. https://www.uvo.gov.sk/app/Lists/file/row/2373/col/col_5.
- . **2017.** Metodické usmernenie úradu č. 10981-5000/2017. [Online] 2017. <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/document/301892>.
- . **2017.** Metodické usmernenie úradu č. 2449-5000/2017. [Online] 2017. <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/document/165141>.
- . **2017.** Metodické usmernenie úradu č. 2449-5000/2017. [Online] 2017. <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/document/165141>.
- . **2017.** Metodické usmernenie úradu č. 5734-5000/2017. [Online] 2017. <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/document/196936>.
- . **2017.** Metodické usmernenie úradu č. 5734-5000/2017. [Online] 2017. <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/document/196936>.
- . **2016.** Metodické usmernenie úradu č. 6881-5000/2016. [Online] 2016. https://www.uvo.gov.sk/extdoc/1974/sabl_6881-5000-2016.
- . **2017.** Metodické usmernenie úradu č. 8267-5000/2017. [Online] 2017. http://www.uvo.gov.sk/extdoc/1976/sabl_8267-5000-2017.pdf.
- . **2016.** Metodické usmernenie úradu č. 9378-5000/2016. [Online] 2016. <https://www.uvo.gov.sk/metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z/document/10835>.
- . **2021.** Metodika zadávania zákaziek. [Online] 2021. <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohľad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html>.
- . **2021.** Metodika zadávania zákaziek. [Online] 2021. <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohľad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html>.

—. **2019.** Metodika zadávania zákaziek - 4. verzia. [Online] 2019.
[https://www.uvo.gov.sk/extdoc/2641/Metodika zad%C3%A1vania z%C3%A1kaziek - 4_verzia.](https://www.uvo.gov.sk/extdoc/2641/Metodika_zad%C3%A1vania_z%C3%A1kaziek_-_4_verzia)